

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 18.7.2008
KOM(2008) 473 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

kurioje aiškina, kokių veiksmų ėmėsi Europos mokslinių tyrimų taryba ir kaip buvo įgyvendinami specialiojoje programoje „Idėjos“ nustatyti tikslai 2007 m.

KOMISIJOS ATASKAITA TARYBAI IR EUROPOS PARLAMENTUI

kurioje aiškina, kokių veiksmų ėmėsi Europos mokslinių tyrimų taryba ir kaip buvo įgyvendinami specialiojoje programoje „Idėjos“ nustatyti tikslai 2007 m.

1. Įvadas

Europos mokslinių tyrimų taryba (EMTT) yra nauja ir daug žadanti Europos Sąjungos mokslinių tyrimų politikos sudedamoji dalis. Ji įsteigta pagal septintosios bendrosios programos nuostatas ir yra specialiosios programos „Idėjos“, kuriai 2007–2013 m. skirta 7,51 mlrd. EUR, įgyvendinimo priemonė. EMTT, kurią sudaro tikslinės įgyvendinimo struktūros remiama nepriklausoma Mokslo taryba ir kuri veiklą vykdo vadovaudamasi mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo, skaidrumo ir atskaitomybės principais, misija yra skatinti pačius geriausius mokslinius tyrimus visose mažai tirtose mokslo ir akademinėse srityse pavienėms mokslinių tyrimų grupėms konkuruojant Europos lygiu.

Sprendimo dėl specialiosios programos „Idėjos“ 4 straipsnio 4 punkte teigiama:

Komisija garantuoja Europos mokslinių tyrimų tarybos savarankiškumą ir sąžiningumą, užtikrina šiai tarybai pavestų užduočių tinkamą vykdymą bei Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia metinį pranešimą apie EMTT veiklą ir specialiojoje programoje nustatytų tikslų įgyvendinimą.

To paties sprendimo I priede nustatyta, kad metinis pranešimas parengiamas bendradarbiaujant su Mokslo taryba.

Šioje 2007 m. Komisijos metinėje ataskaitoje, parengtoje bendradarbiaujant su EMTT Mokslo taryba, pateikiamas Komisijos atliktas EMTT veiksmų ir tikslų įgyvendinimo per pirmuosius veiklos metus vertinimas.

2. Teisinis ir organizacinis pagrindas

2007 m. vasario 2 d. Europos mokslinių tyrimų taryba oficialiai įkurta Komisijos sprendimu¹ pagal Tarybos ir Europos Parlamento sprendimus dėl septintosios bendrosios programos² bei Dalyvavimo taisyklių³ ir Tarybos sprendimą dėl specialiosios programos „Idėjos“⁴.

Šiuo Komisijos sprendimu oficialiai įsteigta EMTT Mokslo taryba, nurodyta įsteigti tikslinę įgyvendinimo struktūrą ir numatytos EMTT generalinio sekretoriaus, kurio vaidmuo – padėti Mokslo tarybai užtikrinti jos veiksmingą ryšių palaikymą su Komisija ir tikslinę įgyvendinimo struktūrą, pareigos⁵.

¹ 2007/134/EB; OL L 57, 2007 2 24, p. 14.

² 2006 m. gruodžio 18 d. 1982/2006/EB; OL L 412, 2006 12 30, p. 1.

³ 2006 m. gruodžio 18 d. 1906/2006/EB; OL L 391, 2006 12 30, p. 1.

⁴ 2006 m. gruodžio 19 d. 2006/972/EB; OL L 400, 2006 12 30, p. 243, ir klaidų ištaisymas OL L 54, 2007 2 22, p. 81.

⁵ Ruošiantis Europos mokslinių tyrimų tarybos veiklos pradžia prieš priimant sprendimą dėl septintosios bendrosios programos Komisija įsteigė Mokslo tarybos ir tikslinės įgyvendinimo struktūros pirmtakus. 2005 m. liepos mėn. Komisijos narys Janez Potočnik paskyrė Mokslo tarybos narius, o pirmasis jų posėdis surengtas 2005 m. spalio mėn.

Vėlesniu Komisijos sprendimu⁶ paskirtas pirmasis EMTT generalinis sekretorius, kurį kaip Komisijos specialųjį patarėją nepriklausomai renka Mokslo taryba.

Mokslo taryba yra nepriklausoma institucija, ji atstovauja Europos mokslinių tyrimų bendruomenei ir ją sudaro 22 daugeliui sričių atstovaujantys žymiausi mokslo darbuotojai, inžinieriai ir mokslininkai, ji yra atsakinga už specialiosios programos „Idėjos“ mokslinės strategijos nustatymą. Ji turi visus įgaliojimus priimti sprendimus dėl mokslinių tyrimų, kurie bus finansuojami, rūšių ir garantuoja gerą veiklos kokybę mokslo atžvilgiu. Jos užduotys visų pirma yra sudaryti metinę darbo programą ir reikiamus jos pakeitimus, įskaitant kvietimus teikti paraiškas; nustatyti tarpusavio vertinimo ir paraiškų vertinimo metodus ir procedūras, atlikti programos vykdymo mokslo atžvilgiu stebėjimą bei kokybės kontrolę ir palaikyti ryšius.

Priėmus EMTT steigimo sprendimą Mokslo taryba iš karto patvirtino išrinktą pirmininką ir du pirmininko pavaduotojus ir nustatė darbo tvarkos taisykles, įskaitant Mokslo tarybos funkcionavimą, ryšius su tiksline įgyvendinimo struktūra dalyvaujant EMTT generaliniam sekretoriui reglamentuojančias nuostatas bei elgesio kodeksą ir deklaraciją siekiant išvengti interesų konflikto ir užtikrinti konfidencialumą.

Norėdama užtikrinti savo veiklos veiksmingumą ir ryšius su Komisija bei tiksline įgyvendinimo struktūra, pagal EMTT sprendimo¹ 5 straipsnio 4 dalį Mokslo taryba įsteigė EMTT valdybą, kurią sudaro pirmininkas ir pirmininko pavaduotojai bei EMTT generalinis sekretorius. Šiuose posėdžiuose kviečiamas dalyvauti tikslinės įgyvendinimo struktūros direktorius.

Tikslinė įgyvendinimo struktūra sudaroma kaip taupi ir ekonomiškai veiksminga išorės struktūra, kuri būtų įsteigta kaip Komisijos vykdomoji įstaiga – EMTT vykdomoji įstaiga – kurios funkcija yra įgyvendinti programą „Idėjos“ iki EMTT vykdomoji įstaiga pradės veikti; EMTT tikslinės įgyvendinimo struktūros funkcijas užtikrina Mokslinių tyrimų generalinio direktorato S direktoratas, t. y. 2006 m. spalio 1 d. šiuo tikslu įsteigtas naujas direktoratas.

2007 m. Komisija padarė didelę pažangą kurdama EMTT vykdomąją įstaigą. Įvykus konsultacijoms su Komisijos tarnybomis ir kitomis Bendrijos institucijomis valstybių narių Vykdomųjų įstaigų reguliavimo komiteto nuomonė dėl lapkričio 14 d. pasiūlymo projekto buvo teigiama. Lapkričio 27 d. tam pritarė Europos Parlamento Biudžeto komitetas. Tad Komisijos sprendimas, kuriuo įsteigiama EMTT vykdomoji įstaiga, priimtas gruodžio 14 d.⁷

Komisija taip pat priėmė EMTT skirtus sprendimus dėl įgyvendinimo susitarimų, būtent *EMTT dotacijos susitarimą*, skirtą mažai tirtų sričių mokslinių tyrimų projektams, susijusių *EMTT papildomą susitarimą*⁸, kuriame nustatytos priimančiosios organizacijos įsipareigojimai pagrindinio tyrėjo atžvilgiu, ir *Europos mokslinių tyrimų tarybos taisyklės dėl paraiškų teikimo ir atitinkamų su specialiąja programa „Idėjos“ susijusių vertinimo, atrankos ir sutarčių sudarymo procedūrų*⁹.

3. EMTT strategija, darbo programa ir tarpusavio vertinimo metodika

⁶ 2007 m. spalio 15 d. C(2007)4670-3, neskelbtas.

⁷ 2008/37/EB; OL L 9, 2008 1 12, p. 15.

⁸ 2007 m. balandžio 16 d. C(2007)1625, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. liepos 31 d. Komisijos sprendimu C(2007)3598, neskelbtas.

⁹ 2007 m. birželio 6 d. C(2007)2286, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. rugsejo 27 d. Komisijos sprendimu C(2007)4429, neskelbtas.

Strategija

Mokslo taryba atsakinga už EMTT mokslo strategijos parengimą, įskaitant metinę programai „Idėjos“ skirtą darbo programą. 2007 m. Mokslo taryba surengė 8 plenarines sesijas. Mokslo tarybos įsteigta EMTT valdyba per metus surengė 10 posėdžių, kurių tikslas buvo suplanuoti Mokslo tarybos posėdžius ir palaikyti ryšius su tiksline įgyvendinimo struktūra.

Vadovaudamasi specialiosios programos „Idėjos“ tikslais Mokslo taryba sukūrė dvi esmines tyrėjų iniciatyva pagrįstas finansavimo schemas, leidžiančias individualioms nacionalinėms ar daugiašalėms grupėms vadovaujantiems pavieniams pagrindiniams tyrėjams siūlyti atlikti mokslinius tyrimus pagal principą „iš apačios į viršų“ (t. y. neturint iš anksto nustatytų temų), įskaitant labai rizikingus tarpdalykinius projektus, kurie vertinami vadovaujantis vieninteliu kompetencijos kriterijumi:

EMTT dotacijos pradedančiajam nepriklausomam mokslo darbuotojui (toliau – dotacijos pradedančiajam mokslo darbuotojui): nepaisant pilietybės remia nepriklausomą labai gerų mokslo darbuotojų, gyvenančių valstybėse narėse ir asocijuotosiose šalyse ar vykstančių į jas ir kuriančių ar stiprinančių savo nepriklausomą mokslinių tyrimų grupę arba, atsižvelgiant į sritį, ruošiančių savo nepriklausomą mokslinių tyrimų programą, profesinę veiklą.

EMTT dotacijos pažengusiajam tyrėjui (toliau – dotacijos pažengusiajam tyrėjui): remia labai gerus, inovacinius tyrėjo iniciatyva pagrįstus mokslinių tyrimų projektus valstybėse narėse ir asocijuotosiose šalyse, kuriems vadovauja bet kokio amžiaus pažengę tyrėjai, kurie savo ruožtu jau yra tapę nepriklausomais mokslinių tyrimų vadovais.

Šios finansavimo schemas sukurtos siekiant skatinti mokslinių tyrimų kompetenciją visose žinių ir akademinėse srityse, užtikrinti atitinkamą žmogiškąjį kapitalą išsaugant jį Europoje ir pamažu įdarbinant iš užsienio šalių šios ir ateinančios kartos pačius talentingiausius mokslo darbuotojus. Pagal šias schemas skiriamos didelės lėšos (iki 400 000 EUR kasmet penkerius metus kaip dotacijos pradedančiajam nepriklausomam mokslo darbuotojui ir iki 500 000 EUR kasmet penkerius metus kaip dotacijos pažengusiajam tyrėjui) ir nustatomos lanksčios sąlygos. Jas ketinama taikyti septintosios bendrosios programos laikotarpiu palapsniui didinant kvietimų teikti paraiškas biudžetą, o jų terminus nurodant visiems metams, taip mokslinių tyrimų bendruomenei užtikrinant stabilų tęstinumą ir nuspėjamumą.

Darbo programos

Mokslo taryba remdamasi minėta strategija 2007 ir 2008 m. sudarė EMTT ir programai „Idėjos“ skirtas darbo programas.

2006 m. spalio mėnesį Mokslo taryba (tuo metu kaip pirmtakė) Komisijai pateikė 2007 m. programai „Idėjos“ skirtą darbo programą, į kurią įtrauktas pirmas kvietimas teikti paraiškas gauti EMTT dotaciją pradedančiajam mokslo darbuotojui. Po tarnybų konsultacijų ir Programos komitetui pateikus nuomonę 2006 m. gruodžio mėnesį Komisija priėmė laikinas darbo programas, o 2006 m. gruodžio 22 d. paskelbti kvietimai teikti paraiškas. Pradėjus vykdyti septintąsias bendrąsias programas, specialiąsias programas bei įsigaliojus dalyvavimo taisyklėms ir oficialiai įsteigus EMTT, 2007 m. programai „Idėjos“ skirta darbo programa be pakeitimų priimta 2007 m. vasario 26 d.¹⁰ ir pakeista 2007 m. spalio 2 d.¹¹.

¹⁰ 2007 m. vasario 26 d. C(2007)561, neskelbtas.

¹¹ 2007 m. spalio 2 d. C(2007)4467, neskelbtas.

2007 m. spalio mėnesį Mokslo taryba Komisijai pateikė 2008 m. programai „Idėjos“ skirtą darbo programą¹², į kurią įtrauktas pirmas kvietimas teikti paraiškas gauti dotaciją pažengusiajam tyrėjui. Ją be pakeitimų Komisija priėmė 2007 m. lapkričio 29 d. Į 2008 m. darbo programą taip pat įtrauktas kvietimas teikti koordinavimo ir paramos veiklos paraiškas siekiant sukaupti projektus, studijas ir susijusias iniciatyvas, kurie padėtų vertinant EMTT veiklos poveikį ir būtų tinkami įrodymai atliekant EMTT laikotarpio vidurio vertinimą (žr. 7 dalį). Joje taip pat nustatyta parama konkrečių teisės subjektų (paskirtų gavėjų) veiklai siekiant palengvinti Mokslo tarybos pirmininko ir pirmininko pavaduotojų darbą¹³.

Tarpusavio vertinimo metodika

Kadangi EMTT tarpusavio vertinimo proceso kokybė ir pasitikėjimas, kurių jis užsitarnavo mokslinių tyrimų bendruomenėje, bus labai svarbūs įgyvendinant EMTT tikslus, Mokslo taryba ypač atsižvelgė į EMTT tarpusavio vertinimo metodiką. Ji nustatė aukšto lygio tarpusavio vertinimo ekspertų grupių struktūrą, kuri apima visas mokslinių tyrimų disciplinas ir kurią sudaro trys pagrindinės mokslinių tyrimų sritys: fizikos ir inžinerijos mokslai, gyvosios gamtos mokslai bei socialiniai ir humanitariniai mokslai. Mokslo tarybos siūlomi ekspertų grupės nariai yra geriausių vardą tarptautiniu mastu turintys mokslo darbuotojai, inžinieriai ir mokslininkai iš ES ir kitų šalių.

Kiekviena ekspertų grupė atsakinga už įvairiausių klausimus siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai atsižvelgta į aukštos kokybės tarpdalykines paraiškas. Pirmam kvietimui teikti paraiškas gauti EMTT dotaciją pradedančiajam mokslo darbuotojui, kuris apima visas mokslo sritis, sudaryta dvidešimt ekspertų grupių. Remiantis rengiant kvietimus teikti paraiškas įgyta patirtimi ekspertų grupių skaičius padidintas iki 25 pirmam kvietimui teikti paraiškas gauti EMTT dotaciją pažengusiajam tyrėjui.

4. Programos įgyvendinimas

EMTT tikslinė įgyvendinimo struktūra atsakinga už visus administracinio įgyvendinimo ir programos vykdymo aspektus, kaip nustatyta darbo programoje. Visų pirma ji atliks įvertinimo procedūras, tarpusavio vertinimą ir atranką pagal Mokslo tarybos nustatytus principus ir užtikrins finansinį ir mokslinį dotacijų valdymą.

Pagrindinė veikla 2007 m. buvo strateginės ir administracinės paramos teikimas Mokslo tarybai, pirmo kvietimo teikti paraiškas gauti EMTT dotaciją pradedančiajam mokslo darbuotojui įgyvendinimas, įskaitant kvietimų teikti paraiškas valdymo ir tarpusavio vertinimo sistemų veikimo plėtojimą, pirmo kvietimo teikti paraiškas gauti EMTT dotaciją pažengusiajam tyrėjui parengimą, ryšių su mokslo bendruomene palaikymą ir procedūrų ir procesų vientisumo užtikrinimą.

Kvietimas teikti paraiškas gauti EMTT dotaciją pradedančiajam mokslo darbuotojui

2006 m. gruodžio 22 d. paskelbtas kvietimas iki 2007 m. balandžio 25 d. teikti paraiškas gauti EMTT dotaciją pradedančiajam mokslo darbuotojui, kurio preliminarus biudžetas – 290 mln. EUR; EMTT tikslinė įgyvendinimo struktūra įgyvendino šios tarybos tarpusavio vertinimo sistemą ir paskyrė ekspertų grupės narius, kaip apibrėžė Mokslo taryba.

Iš viso gautos 9 167 paraiškos, iš jų atlikus reikalavimų atitikties patikrinimą 8 794 tarpusavyje įvertintos taikant dviejų etapų procesą. Pasibaigus pirmam etapui 559 (6 %)

¹² 2007 m. lapkričio 29 d. C(2007)5746, neskelbtas.

¹³ Ši paramos veikla panaši į konkrečius remiamuosius veiksmus, kurie panašiu tikslu kaip ir parengiamieji veiksmai nustatyti pagal šeštąją bendrąją programą.

atrinkti pareiškėjai paprašyti pateikti išsamesnę paraišką iki 2007 m. rugsėjo 17 d. Antro etapo tarpusavio vertinimą sudarė nuotoliniai individualūs vertinimai, juos iki galutinio ekspertų grupės aptarimo ir sąrašo sudarymo atliko ekspertų grupės nariai ir vertintojai, ir pokalbiai¹⁴ su atitinkama ekspertų grupe.

Pagal darbo programą kiekvienai atrinktai paraiškai ekspertų grupės rekomendavo finansavimo dydį laikantis kai kuriais atvejais EMTT tikslinės įgyvendinimo struktūros padarytų techninių pataisymų siekiant pagal dalyvavimo taisykles užtikrinti nuoseklios ir tinkamos tvarkos taikymą atlyginimo išlaidoms. Atsižvelgiant į paraiškų finansavimo dydį, kurio vidurkis yra šiek tiek didesnis kaip 1 mln. EUR, ir prie preliminaraus kvietimo teikti paraiškas biudžeto¹⁵ pridėjus turimas įplaukas iš trečiųjų šalių, tikimasi, kad bus finansuojama apie 300 paraiškų griežtai laikantis eilės tvarkos, kurią nustatė tarpusavio vertinimo ekspertų grupės. 95 iš šių projektų peržiūrėjo išorės etikos ekspertų grupė, 40 iš jų taikytas visapusiškas etikos vertinimas. Vienas projektas susijęs su žmogaus embriono kamieninių ląstelių naudojimu – jis bus pateiktas programos komitetui, kuris pateiks nuomonę ir administracinį patvirtinimą.

Žalos atlyginimas

EMTT nustatė žalos atlyginimo procedūras laikydamosi septintojoje bendrojoje programoje¹⁶ nustatyto modelio. Pagal programą „Idėjos“ sudarytas žalos atlyginimo komitetas apsvartė 245 prašymus dėl žalos atlyginimo, susijusius su 9 167 paraiškomis, pateiktomis per pirmą tarpusavio vertinimo etapą; šis skaičius apytikriai sudaro 3 % visų paraiškų. Žalos atlyginimo komitetas padarė išvadą, kad 15 iš šių atvejų (6 % skundų; 0,16 % gautų paraiškų) reikia iš naujo įvertinti; į antrą etapą pateko 1 paraiška¹⁷. Atlikus antro etapo įvertinimo procedūras gauti ir išnagrinėti 27 skundai, bet nė vienas nebuvo patenkintas¹⁸.

Dotacijų valdymas

EMTT tikslinė įgyvendinimo struktūra, remdamasi esama gerąja praktika ir, jei reikia, supaprastindama veiksmus, taip pat nustatė dotacijų finansinio ir mokslinio valdymo procedūras. Ji nurodė ir vykdė EMTT tikslinės įgyvendinimo struktūros priemonės EMTT dotacijų susitarimams parengti ir dotacijoms veiksmingai valdyti vadovaujantis specialiojoje programoje „Idėjos“ nustatytais principais, leidžiančiais labai lanksčiai, bet ir visiškai atskaitingai vykdyti mokslinių tyrimų projektus.

EMTT dotacijos projekto įgyvendinimo metu bus kontroliuojamos ir mokslo, ir finansų atžvilgiu. Norint kiek galima sumažinti pagrindiniam tyrėjui taikomus administracinius reikalavimus daugeliu atveju numatyta reikalauti tik laikotarpio vidurio mokslinės ataskaitos. Ataskaitos apie finansinius dalykus ir išteklių panaudojimą bus teikiamos dažniau; priimančioji institucija reikiamą informaciją teiks pasibaigus kiekvienam ataskaitiniam finansinio valdymo laikotarpiui. Norint užtikrinti, kad pagrindinis tyrėjas galės prisitaikyti

¹⁴ 2007 m. spalio 2 d. programai „Idėjos“ skirta darbo programa C(2007)4467 ir 2007 m. rugsėjo 27 d. Europos mokslinių tyrimų tarybos paraiškų teikimo taisyklės C(2007)4429 pakeistos norint įtraukti nuostatą dėl pareiškėjų, kurie kviečiami pokalbio su EMTT ekspertų grupe į Briuselį, kelionės išlaidų atlyginimo.

¹⁵ Komisijai 2008 m. balandžio 29 d. priėmus sprendimą C(2008)1640 dėl darbo programos pritaikymo visas turimas kvietimui teikti paraiškas skirtas biudžetas padidintas iki 335 mln. EUR.

¹⁶ OL L 391 ir OL L 400, 2006 12 30 (atitinkamai EB ir Euratomo taisyklės), ir Euratomo taisyklių klaidų ištaisymas, OL L 54, 2007 2 22, p. 4.

¹⁷ Liko neišnagrinėtas vienas pirmo etapo prašymas (Ombudsmeno byla Nr. 485/2008/(IG)IP).

¹⁸ Informacija apie žalos atlyginimo procedūras pateikta CORDIS interneto svetainėje http://cordis.europa.eu/fp7/ideas/redress_en.html.

prie mokslinių pokyčių ir dirbti, kai to darbo rezultatai nenuspėjami, su projektu susiję mokėjimai bus atliekami nepriklausomai nuo rezultatų, bet atsižvelgiant į pastangas ir projektui skirtų išteklių (finansavimo) panaudojimą.

Kvietimas teikti paraiškas gauti EMTT dotaciją pažengusiajam tyrėjui

Kvietimas teikti paraiškas gauti EMTT dotaciją pažengusiajam tyrėjui paskelbtas 2007 m. lapkričio 30 d. nurodant tris skirtingus terminus 2008 m. pavasarį pagal sritį (fizikos ir inžinerijos mokslai, gyvosios gamtos mokslai bei socialiniai ir humanitariniai mokslai). Kvietimas teikti paraiškas apima vieno etapo paraiškos pateikimo procesą (reikalaujama, kad pareiškėjai iki nurodytos dienos pateiktų visą paraišką, jos trumpą apžvalgą ir vadovavimo mokslinei veiklai įrodymus) ir dviejų etapų vertinimo procesą.

5. Informavimas

2007 m. dėta daug pastangų siekiant veiksmingai informuoti mokslo bendruomenę apie EMTT veiklą bei su ja supažindinti plačiąją visuomenę.

2007 m. parengta daug informavimo priemonių, produktų ir kanalų informacijai apie EMTT skleisti. Be kita ko, 2007 m. vasario 14 d. pradėjo veikti EMTT interneto svetainė <http://erc.europa.eu>¹⁹; daugiau kaip 36 šalyse (27 ES valstybėse narėse ir 9 asocijuotosiose šalyse bei kai kuriose trečiosiose šalyse) įsteigti nacionaliniai informaciniai centrai; išleistas ir 75 000 kontaktinių asmenų Europoje, įskaitant pagrindinius suinteresuotuosius asmenis mokslinių tyrimų, politikos ir ekonomikos srityse, išplatintas Mokslų tarybą pristatantis leidinys; suorganizuota su EMTT susijusi informavimo kampanija, skirta pirmajam kvietimui teikti paraiškas gauti dotaciją pradedančiajam mokslo darbuotojui, surengta per 90 pristatymų 23 šalyse pradedant įgyvendinti septintąją bendrąją programą ir įkūrus EMTT; mokslinių tyrimų organizacijoms ir tarpininkams išplatinta 5 000 skelbimų apie kvietimą teikti paraiškas.

Ypač sėkminga EMTT įsteigimo konferencija įvyko 2007 m. vasario 27–28 d. Berlyne, ją bendrai organizavo *Deutsche Forschungsgemeinschaft, DFG* (Vokietijos mokslinių tyrimų fondas) ir Europos Komisija.

6. Ištekliai

2007 m. S direktorato darbuotojų skaičius padidėjo nuo 84 iki 108; atsižvelgiant į po pirmo kvietimo teikti paraiškas gautų ir įvertinų paraiškų skaičių ir pastangas, reikalingas kuriant EMTT struktūras, sistemas ir procedūras, tai rodo valdymą, kuriam panaudota ypač mažai išteklių²⁰.

Programos „Idėjos“ veiklos kreditai, 266 790 220 EUR įsipareigojimais ir 1 372 598 EUR mokėjimai visiškai išnaudoti (atitinkamai 99,99 % ir 99,11 %).

7. EMTT stebėjimas ir vertinimas

2007 m. imtasi priemonių, siekiant užtikrinti, kad EMTT veikla būtų veiksminga, skaidri ir atskaitinga ir kad ji vykdytų veiklą kaip tikra nuolat tobulėjanti organizacija, kuri nuolat vertina rezultatus ir pritaiko bei tobulina procedūras atsižvelgdama į patirtį.

¹⁹ Priklauso CORDIS interneto svetainės infrastruktūrai.

²⁰ Reikia pažymėti, kad 2007 m. S direktoratas taip pat buvo atsakingas už projektų pagal šeštosios bendrosios programos NEST (Naujos ir besikuriančios mokslo sritys ir technologijos) sritį valdymą iš esmės siekiant palaikyti ir kurti tikslinės įgyvendinimo struktūros mokslinius ir finansų valdymo pajėgumus prieš pradedant įgyvendinti Europos mokslinių tyrimų tarybos projektus.

Mokslo taryba nuolat teikė ataskaitas (būtent apie darbo programos patvirtinimą, dotacijos susitarimą ir paraiškų teikimui taikomas taisykles) Komisijai ir įprastai vykdydama veiklą, ir ypatingų posėdžių metu, kuriuose dalyvavo Mokslo tarybos pirmininkas ir pirmininko pavaduotojai.

„Idėjos“ programos komiteto, kurio nariai neoficialiai susitiko 2006 m. pabaigoje, posėdžiai įvyko kovo 26 d. ir rugsėjo 27 d. Šalia įprastinės programos komiteto (jis paprastai veikia kaip patariamasis organas) veiklos šie posėdžiai buvo rengiami norint išsamiai informuoti komitetą apie programos „Idėjos“ įgyvendinimo ir EMTT daromą pažangą ir leisti komitetui ir EMTT Mokslo tarybai ir generaliniam sekretoriui bei EMTT tikslinei įgyvendinimo struktūrai laisvai keistis informacija strategijos ir veiklos klausimais.

Mokslo taryba atidžiai išnagrinėjo rengiant pirmą kvietimą teikti paraiškas gauti dotaciją pradedančiajam mokslo darbuotojui įgytą patirtį ir rezultatus siekdama užtikrinti, kad jie būtų panaudoti rengiant EMTT finansavimo schemas ir procedūras; pavyzdžiui, jos patobulintos siekiant sukurti geresnę dotacijų poreikio ir turimo biudžeto pusiausvyrą. Tad skelbiant pirmą EMTT kvietimą teikti paraiškas gauti dotaciją pažengusiajam tyrėjui panaudota keletas specialių priemonių pagal 2008 m. darbo programą; rengiant antrą kvietimą teikti paraiškas bus patobulinta ir EMTT dotacijos pradedančiajam mokslo darbuotojui schema.

Be to, EMTT tikslinė įgyvendinimo struktūra ėmėsi priemonių norėdama supaprastinti administracines procedūras, pavyzdžiui, taikomas skiriant ekspertus bei vertintojus ir mokant jiems atlygį, norint pagerinti veiklos veiksmingumą ir produktyvumą.

Mokslo taryba ir EMTT tikslinė įgyvendinimo struktūra glaudžiai bendradarbiaudamos su Mokslinių tyrimų generalinio direktorato Vertinimo skyriumi ėmėsi pirmųjų veiksmų kurdamos tinkamą EMTT ir specialiosios programos „Idėjos“ vykdymo stebėjimo, analizės ir vertinimo sistemą. Tikslas yra padėti kuriant strategiją ateityje ir nuolat teikti atsiliepimus apie sprendimų priėmimo procesų veiksmingumą bei rezultatus tiek padedant nuolat mokytis bei prisitaikyti, tiek dėl *ex post* vertinimo ateityje.

Siekiant prie to prisidėti į 2008 m. programai „Idėjos“ skirtą darbo programą įtrauktas kvietimas teikti koordinavimo ir paramos veiklos paraiškas, kuris paskelbtas 2007 m. lapkričio mėnesį nurodant 2008 m. kovo 6 d. terminą; jo tikslas buvo sukaupti projektus, studijas ir susijusias iniciatyvas, kurie prisidės prie EMTT ir programos „Idėjos“ poveikio stebėjimo, analizės ir vertinimo.

8. Išvados ir 2008 m. perspektyvos

Komisija gali pranešti, kad pagrindiniai EMTT institucinės struktūros blokai laikantis numatytų terminų sėkmingai sukurti 2007 m., o programa įvykdyta pagal specialiojoje programoje „Idėjos“ nustatytus principus.

Mokslo taryba ir EMTT tikslinė įgyvendinimo struktūra ryžtingai ir veiksmingai bendradarbiavo vykdydamos programą „Idėjos“ ir artėdamos prie EMTT vykdomosios įstaigos, kaip nepriklausomo ir savarankiško subjekto, įsteigimo.

Pagal kvietimą teikti paraiškas gauti dotaciją pradedančiajam mokslo darbuotojui labai ankstyvu ir dėl to sunkiu metu gauta labai daug paraiškų, todėl prireikė didžiulių EMTT pastangų, išbandytas tarpusavio vertinimo procesas, labai didelis darbo krūvis teko administracijai ir ekspertų grupėms, įveikti nemaži logistiniai sunkumai.

Nepaisant to, EMTT tikslinė įgyvendinimo struktūra ir kitos Mokslinių tyrimų generalinio direktorato paramos tarnybos (konkrečiai IT infrastruktūra: Elektroninių pasiūlymų teikimo

tarnyba ir Vertinimo palaikymo tarnyba) užduotis sėkmingai įvykdė, dėl to tarpusavio vertinimas atliktas laikantis pirminio tvarkaraščio bei griežtų kokybės standartų, kaip įvertino pačios ekspertų grupės ir patvirtino faktas, kad žalos atlyginimo proceso metu patvirtintų skundų buvo nedaug.

2008 m. bus toliau plėtojamos struktūros, mechanizmai ir valdymas – taip Europos mokslinių tyrimų tarybai, siekiančiai administracinio savarankiškumo, bus kuriama dinamiška ir kupina iššūkių aplinka. 2008 m. pradžioje Mokslinių tyrimų generalinis direktoratas pateiks kitą Komisijos sprendimą dėl užduočių perleidimo vykdomajai įstaigai. 2008 m. darant pažangą dėl oficialaus EMTT vykdomosios įstaigos įsteigimo ir veiklos pradžios, dabartinės S direktorato užduotys bus perduotos įstaigai ir bus priimta naujų darbuotojų. S direktorato veikla bus nutraukta, kai EMTT vykdomoji įstaiga bus pasirengusi veikti kaip EMTT tikslinė įgyvendinimo struktūra. Komisija išsipareigojusi sukurti veiksmingą ir produktyvią struktūrą ir kartu užtikrinti programos „Idėjos“ vykdymą – 2008 m. ji teiks reikiamą pagalbą šiems tikslams įgyvendinti.

Be to, 2008 m. Komisija pateiks Europos Parlamentui ir Tarybai komunikatą dėl vertinimo, susijusio su EMTT struktūromis ir mechanizmais, kurį iki 2010 m. turės atlikti nepriklausomi ekspertai, metodikos ir nuostatų, kuriomis atsižvelgiama į mokslinės kompetencijos, savarankiškumo, veiksmingumo ir skaidrumo kriterijus – tuo vertinimu bus atkreiptas dėmesys į vykdomąją įstaigą pagrįstos struktūros privalumus ir trūkumus, palyginti su Sutarties 171 straipsniu pagrįsta alternatyvia struktūra.

Esminis uždavinys šiuo metu yra (ir bus ateityje) komunikacija, t. y. siekis užtikrinti Europos mokslinių tyrimų tarybos gerą vardą ir teigiamą įvaizdį Europoje ir už jos ribų, kurie daugiausia bus pagrįsti jos strategijos ir veiklos kokybe, o ilgainiui – įtaka Europos moksliniams tyrimams. Nuo 2008 m. prasidės EMTT finansuojami mažai tirtų sričių mokslinių tyrimų projektai ir EMTT pristatys sėkmingus pagrindinius tyrėjus ir projektus – jie bus Europos mokslinių tyrimų kompetencijos etalonai ir pavyzdžiai, kurie padės informuoti galimus pareiškėjus ir skatinti jų siekius.

Apskritai EMTT pasiektais rezultatais 2007 m. nustatė labai aukštus standartus. Komisijai ir EMTT tebekeliama sudėtinga užduotis – per 2008 m. veiksmingai ir produktyviai siekti pažangos kuriant veiklos atžvilgiu nepriklausomą administracinį subjektą, gauti pridėtinę vertę ir pasinaudoti Europos konkurencingumo didinimo ir jos augimo galimybėmis įgyvendinant ES mažai tirtų sričių mokslinių tyrimų programą.